

“Bu küçük kitap, tüm dünyanın ardında, yaratılışın kendisinden önce ve onun kesin temeli olan Müjde’nin altında yer alan Üçlülük Tanrısı’nın engin ve panoramik gerçekliğine bir pencere açıyor.”

Fred Sanders, Torrey Honors College, Biola University, ve *The Deep Things of God: How the Trinity Changes Everything* kitabının yazarı

“Büyük Kanyon’un kenarında ayakkabılarınıza dalmış bir şekilde dururken bir arkadaşınızın ‘Bak!’ dediğini hayal edin. Donald Fairbairn o arkadaşıştır ve bu kitap sayesinde bakışlarınızı en zihin açıcı, yürek doldurucu, ruh tatmin edici vizyona kaldıracaksınız: Üçlülük Tanrısı. Çok ferahlatıcı bir okuma.”

Glen Scrivener, *How To See Life: A Guide to 321* kitabının yazarı

“Donald Fairbairn bize adım adım Üçlülüğü tanıtıyor. Birçok kişi varsayılan karmaşıklığı nedeniyle bu temel doktrinden uzak dururken, Fairbairn bunun Hristiyanlar için ne kadar erişilebilir ve hayati olduğunu gösteriyor. Eğer tartışmaların ve dogmatik çatışmaların tarihini arıyorsanız, bunu burada bulamayacaksınız. Ancak Kutsal Kitap’ın söyledikleriyle sınırlı kalan

(Tolkien ve diğçerlerine yapılan çağdaş göndermeler dışında!), yaratılış öncesinden ikinci geliş sonrasına kadar uzanan, net bir şekilde kurgulanmış bir durum bulacaksınız. Bu, anlamak için harika bir başlangıç noktasıdır.”

Derek Tidball, yazar, konuşmacı ve Kutsal Kitap öğretmeni

Üçlübirlik

Donald Fairbairn

KARANLIKTAN IŞIĞA YAYINLARI

info@karanliktanisisiga.com
www.karanliktanisisiga.com
www.UnionPublishing.org

Kitap: Üçlübirlik
Yazar: Donald Fairbairn
 zg n Adı: The Trinity
Çevirmen: Göksel Erdo du
Çeviri Editörü:  etin Erdo du
D zeltmen: Özge Erdo du
Tasarım: Aysun Alsancak

ISBN: 978-625-96426-7-3
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 52351

  2024 by Donald Fairbairn. All rights reserved. Original-
ly published by Union Publishing. Translated and printed
by permission.

Bu kitabın her türlü yayın hakkı saklıdır ve izin ile kulla-
nılmıştır. Telif hakkı sahiplerinin yazılı izni olmadan bu
yayın, makale tarzında yayınlar içinde bulunan kısa alıntı-
lardan hariç herhangi bir biçimde basılıp çoğaltılması ya-
saktır. Kitabın metnini kullanmak isteyenler, telif hakkı
sahiplerinin izni için yayıncıya ba vurmalıdır.

Bu kitapta kullanılan tüm Kutsal Kitap ayetleri, aksi be-
lirtilmedik e, Kutsal Kitap Türkçe Yeni  eviri'sinden
alınmıştır. Eski Antlaşma   2001, 2009 Kitab-ı Mukad-
des  irketi; Yeni Antlaşma   1987, 1994, 2001, 2009 Yeni
Yaşam Yayınları. Tüm yayın hakları saklıdır ve izin ile kul-
lanılmıştır.

Basım: Anadolu Ofset – Tel: (0212) 567 89 92
Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
No: 81/87 Topkapı, İstanbul – Türkiye
Ekim 2025

İçindekiler

Temeller Serisi Önsöz 7

1 – Başlangıçlara Dönmek 11

2 – Her Şeyin Başlangıcı 15

3 – Başlangıçtan “Önce” 29

4 – Müjde’nin Başlangıcı 45

5 – Yaşamın Başlangıcı 61

6 – Sondaki Başlangıç 75

Temeller Serisi Önsöz

Cok basit bir şekilde, bu seri Müjde'nin temel, tartışılmaz gerçeklerini tanıtmaktadır.

Peki bunlar nedir? Elçi Pavlus, Romalılara yazdığı mektubun giriş cümlesinde Müjde'den şu şekilde söz eder:

İsa Mesih'in kulu, Tanrı'nın Müjdesi'ni yaymak üzere seçilip elçi olmaya çağrılan ben Pavlus'tan selam! Tanrı, Oğlu Rabbimiz İsa Mesih'le ilgili bu Müjde'yi peygamberleri aracılığıyla Kutsal Yazılar'da önceden vaat etti. Rabbimiz İsa Mesih beden açısından Davut'un soyundandır; kutsallık ruhu açısından ise ölümden dirilmekle Tanrı'nın Oğlu olduğu kudretle ilan edildi. (Rom. 1:1-4)

ÜÇLÜBİRLİK

Pavlus için Müjde Tanrı merkezli bir mesajdır: “Tanrı’nın Müjdesi”dir. Üçlübirlilikçi bir mesajdır: Baba, Oğlu’nu Ruh’un gücünde açıklar. Kutsal Kitap’a dayalı bir mesajdır: “Kutsal Yazılar’da” ilan edilmiştir. Tanrı’nın Oğlu olan Mesih ve O’nun fidiyeyle kurtarma işiyle ilgilidir. Ve Ruh’un yeniden doğduran gücüyle etkin kılınmış bir bildiridir. Başka bir deyişle, Hristiyan Müjdesi Baba, Oğul ve Ruh’la ve Baba, Oğul ve Ruh’un vahiy, kurtuluş ve yeniden doğuş işleriyle ilgili iyi haberdur.¹

Bu gerçeklerin hepsi birbiriyle bağlantılıdır ve birlikte bizim güzel, Kutsal Kitap’a dayalı, Üçlü-birlikçi, Mesih merkezli ve Ruh’tan kaynaklanan iyi haberimizi oluştururlar. Bu seri, okuyuculara bu Müjde’yi tanıttak ve okuyucuları bu Müjde’de tazeleyecektir. Bu seride yer alan on kısa kitap, bu diyagramın iki iç dairesinde gösterildiği gibi Müjde’nin en temel konu alanlarını kapsamaktadır.

Her bir kitap kendi konu alanını ele alacaktır, ancak bu serinin amacı sadece içerik aktarmak değildir. Ne de olsa Müjde sadece bir vahiy değildir. *Kurtaran ve yeniden doğduran* bir vahiydir. Bu nedenle, okudukça yenilenmeniz ve “kutlu Tanrı’nın yüceliğine” (1.Ti. 1:11 – Thomas Cosmades Çevirisi) tapınmanız ve bundan zevk almanız dileğiyle.

Michael Reeves

Seri Editörü

– 1 –

Başlangıçlara Dönmek

Lütfen benim için bir şey yapın. Hemen aşağıdaki çizgiye geldiğinizde, daha fazla okumadan önce gözlerinizi kapatın ve Hristiyanlık hakkında düşünün. Aklınıza gelen şeyleri zihninize not edin. Sonra gözlerinizi tekrar açın.

Peki ne düşündünüz?

İsa?

Günahların bağışlanması?

Mesih'le kişisel bir ilişki?

Kilise?

Kutsal Kitap?

Birbirinizi sevmek?

ÜÇLÜBİRLİK

Bunların hepsi çok iyi şeyler. Aslında Temeller serisi tüm bunları tartışan küçük kitaplar içeriyor. Peki ya şuna ne demeli?

Üçlübirlik

Belki de bunu düşündünüz, özellikle de bu kitabın başlığı olduğu için. Ama muhtemelen aklınıza diğerleri kadar kolay ya da hoş bir şekilde gelmedi, değil mi? İfadenin kendisinde tuhaf bir his var. “Üçlübirlik” kelimesinin Kutsal Kitap’ta bile geçmediğini biliyor olabilirsiniz ve bu sizi kuşkurlandırıyor olabilir. Ya da belki de kulağa çok ... şey ... *teolojik* geliyor ve bu nedenle kesinlikle erişilemez bir şey gibi geliyordur.

“Tanrı bir oğul sahibi nasıl olmuştur?” veya “Kutsal Ruh İsa’nın kardeşi mi?” veya “Tanrısal özyapıda kaç kişi olabilir? Üç kişi olmak zorunda mı?” gibi sorular hakkında kafa yoran birisi olmayabilirsiniz. Ya da belki bu gibi soruları merak ediyorsunuzdur, ancak Üçlübirliğin saçmalık olduğuna dair gizli bir şüpheniz vardır. Belki de bunun saçmalık *olup olmadığını* bile merak ediyorsunuzdur.

Bir keresinde bir öğrencim bana Üçlübirliği anlamamız gerekmediğini, sadece ona inanmamız gerektiğini söylemişti. Hatta o öğrenci, sınıfta Üçlübirlik için harcadığım tüm zamanın (ki bu çok fazlaydı: o ders programında en az on saat) değersiz olduğunu söylemişti. Belki siz de aynı şekilde hissediyorsunuzdur.

Eğer Üçlübirliğin uğraşılamayacak kadar teolojik, erişilemeyecek kadar uzak ya da saçma olduğunu düşünüyorsanız ya da sadece arkadaşlarınıza daha iyi açıklayabilmeyi diliyorsanız, o zaman benimle bir yolculuğa çıkmanızı rica ediyorum. Başlangıca geri dönüyoruz. Aslında, sadece bir başlangıca gitmiyoruz. Birkaç başlangıca geri dönüyoruz. Neden mi? Çünkü Hristiyanlığın birkaç farklı başlangıcı vardır; Tanrı'yı, kendimizi ve dünyayı anlamak için birkaç önemli başlangıç noktası vardır.

Ve tüm bu başlangıçlar Üçlübirlik ile başlar.

DÜŞÜNÜN veya TARTIŞIN

1. Üçlübirlik hakkında şöyle düşünenlerle kendinizi özdeşleştiriyor musunuz?
 - Uğraşmak için aşırı “teolojik”?
 - Günümüzde geçerli değil?
 - Saçma?
 - Kafa karıştırıcı?
 - Başka bir şey?
2. Bu soruya verdiğiniz yanıt bu kitapla ilgili beklentilerinizi nasıl etkiliyor? Bu kitabın Üçlübirliği anlamana yardımcı olacağı konusunda umutlu musunuz? Şüpheleriniz var mı?

– 2 –

Her Şeyin Başlangıcı

İster Thor ve Loki'yi, ister Greko-Romen tanrılarını, isterseniz Hint tanrılarını ya da herhangi bir mitolojideki karakterleri oynuyor olun, tanrıların icat edilmesinin temel nedeni onların kendimizin daha büyük versiyonları olmalarıdır.

– Tom Hiddleston,
Marvel Evreni'ndeki tanrılar üzerine röportaj¹

Güç ... tüm canlılar tarafından yaratılan bir enerji alanıdır. Bizi çevreler ve içimize nüfuz eder; galaksiyi birbirine bağlar.

– Obi-Wan Kenobi,
Yıldız Savaşları: Yeni Bir Umut filmi²

Eru vardı, Tek Olan; Ilúvatar derlerdi adına Arda'da. Ve o önce Ainur'u yaptı, Kutsal Olanları, bunlar zihninin

ÜÇLÜBİRLİK

evlatları idiler, ve sair hiçbir şey yaratılmadan evvel onunla birlikteydiler.

– J. R. R. Tolkien, *Silmarillion* kitabı³

Tanrı fikri söz konusu olduğunda, biz insanlar üç yaygın seçenekten birini düşünme eğilimindeyizdir. Birincisi, tıpkı insan aileleri gibi ama çok daha güçlü olan, birbirleriyle çekişen ve birbirlerine üstünlük sağlamaya çalışan çok sayıda tanrı ve tanrıça fikri vardır. Örneğin, İskandinav mitolojisinde savaşan kardeş tanrılar Thor ve Loki ile babaları Odin anlatılır; Marvel Sinematik Evreni filmleriyle popüler hâle gelmiştir. Tarih boyunca dünya kültürlerinin çoğu bu tür tanrıları hayal etmiş ve icat etmiştir.

Bir de her şeyi dolduran, yakalamaya ve kullanmaya çalıştığımız büyük ve kişisel olmayan bir güç fikri vardır. Bu *Yıldız Savaşları* filmlerinde gördüğümüz, ama aynı zamanda Budizm, Hinduizm ve dünyanın diğer büyük dinlerinde rastladığımız ve sizi ilah yapan türden bir tanrı fikridir.

Üçüncüsü ise, Tolkien'in *Yüzüklerin Efendisi* serisinin ana kitaplarında asla isim vermediği ancak *Silmarillion* kitabında “Eru” olarak adlandırdığı,

Yüzüklerin Efendisi eserinde her zaman var olan “Tek Olan” gibi, herkesten daha güçlü ve tüm evrene hükmeden tek bir Tanrı fikridir.

Her şeyin başlangıcına geri döndüğümüzde, Hristiyan Kutsal Kitabı’nın tanımladığı gibi, her şeye gücü yeten, her şeyin yaratıcısı ve yöneticisi, ihtişamı ve görkemiyle benzersiz olan üçüncü Tanrı fikrini bulacağımızı düşünebilirsiniz. Ve bir anlamda bulacağız da.

Ama bizi bekleyen bir sürpriz var.

Şaşırtıcı bir başlangıç

Kutsal Kitap’ın ilk kitabı başlangıç hakkındadır. Hatta “Yaratılış” kitabının adı aslında “başlangıç” anlamına gelir. Kutsal Kitap’ın söylediği ilk şeye bakacağız, ancak bu bize o kadar tanıdık gelen bir metin ki, ilk kaleme alındığı zaman ne kadar radikal olduğunu fark edemiyoruz. Bu nedenle, daha ayrıntılı olarak incelemeden önce bu bölümü özgün bağlamına oturtmak için bir dakikamızı ayıralım.

Tanrı, “tanrılar” değil

Eski Antlaşma, Mesih’in doğumundan bin yıl önce, bugün Orta Doğu olarak adlandırdığımız bölgede yaşayan Tanrı’nın halkı Yahudiler için yazılmıştır. Yahudilerin çevresinde, hepsinin “tanrılar” ve “başlangıç” hakkında kendi inançları olan birçok başka kültür vardı. Yahudilerin etrafındaki insanlar sadece tanrılar hakkında hikâyeler uydurmakla kalmadılar (Tom Hiddleston insanların tanrılar icat ettiğini bahsederken kesinlikle bunu kastediyor); aslında tanrılar yaptılar. Put denilen tanrıların heykellerini ve resimlerini yaptılar ve sonra da yaptıklarına taptilar.

Buna karşılık Kutsal Kitap şöyle der: “Oysa onların putları altın ve gümüşten yapılmış, insan elinin eseridir. Ağızları var, konuşmazlar, gözleri var, görmezler” (Mez. 115:4-5). Bu putlar gerçek tanrılar değildi; halklarıyla konuşamaz ya da halklarının ihtiyaçlarını göremezlerdi. Onlar sadece insanların gerçek olduklarını düşündükleri anlamda “tanrılardı”.

Ancak İsrail’in çevresindeki ulusların tüm tanrı ve tanrıçaları insan yapımı putlar değildi. Bazıları

gerçek ruhlar olabilirdi, çünkü Kutsal Kitap evrenin ruhsal varlıklarla –melekler ve cinlerle– dolu olduğunu belirtir. Aslında, insanların taptığı bazı “tanrıların” gerçekte onları yoldan çıkarmaya ve gerçek Tanrı’dan uzaklaştırmaya çalışan cinler olması çok muhtemeldir.

Ancak bu gerçek “tanrılar” (ya da cinler) bile gerçek Tanrı’ya benzemiyordu. Tanrı, halkını Mısır’dan çıkardıktan hemen sonra, halk O’na şöyle der: “Var mı senin gibisi ilahlar arasında, ya RAB? Senin gibi kutsallıkta görkemli, heybetiyle övgüye değer, harikalar yaratan var mı?” (Çık. 15:11). Yalnızca O, “Tanrı” adına layıktır, diğer tüm “tanrılar” ya insanların zihninde icat edilmiş taklitlerdir (putlar) ya da yaratılmış ruhlardır (Rab’be sırt çevirip cin olmuş melekler) ve bu nedenle ölçülemeyecek kadar O’ndan aşağıdadırlar.

Bazı çarpıcı sözler

Genel olarak, İsrail’in çevresindeki diğer kültürlerde, başlangıçla ilgili hikâyeler “tanrıların” bu dünyayı yaratmayı asla istemediklerini ya belirt-

miş ya da ima etmiştir. Bunun yerine, bu kozmik bir kazaydı; tanrıların kendi aralarında yaptıkları destansı savaşların bir yan ürünüydü. Sonuç olarak –ki bu çok önemli– antik dünyanın hikâyeleri, insan varlığına özel bir önem atfetmiyordu. Bu da garip bir şekilde onların hikâyelerinin, hiçbir ilahi gözetim olmaksızın, doğal süreçlerin tesadüfi bir ürünü olduğumuzu iddia eden modern bilimsel hikâyeye çok benzediği anlamına geliyordu. Dolayısıyla hem eski hem de modern hikâyelerde, insanlık bir kazadır ve büyük bir anlamı yoktur. Tek anlam, bireysel insanların kendileri için yaratabildikleridir.

Bu arka plan ışığında, Kutsal Kitap'ın başladığı sözler çarpıcıdır:

Başlangıçta Tanrı [gökleri] ve yeri yarattı.
(Yar. 1:1)

Kutsal Kitap'ın “Tanrı”dan bahsettiğine dikkat edin; hâkimiyet için rekabet eden bir tanrılar topluluğu değil, tek bir Tanrı. Ayrıca “gökler ve yer” ifadesine de dikkat edin. Bu, “her şey” anlamına gelen İbranice bir ifadedir. Kutsal Kitap, daha en

başında, çevredeki tüm kültürlerin kendi “tanrıları” hakkındaki anlatılarının kökünü kazır. Çok sayıda değil, tek bir Tanrı vardır ve bu Tanrı kendisi dışında var olan her şeyi bilinçli olarak yaratmıştır. Yani evren ve evrenin sakinleri –en önemlisi de biz insanlar– buradayız çünkü her şeye gücü yeten tek Tanrı bizim burada olmamızı istedi ve bizi yarattı. Bizler kozmik kazalar değiliz.

Önemliyiz. Biz bir şey ifade ediyoruz. Bizler *dikkate* değeriz.

Asıl şaşırtıcı olan: Tanrı’nın Ruhu

Tüm bunlar yeterince çarpıcıdır. Ama asıl şaşırtıcı olan, bundan sonra gelecek olandır. Tanrı insanları, hayvanları, bitkileri ya da evrende var olacak herhangi bir şeyi yaratmadan önce, “yer boş... yeryüzü şekilleri yok[ken],”

Tanrı’nın Ruhu suların üzerinde hareket ediyordu. (Yar. 1:2)

Bu Tanrı’nın Ruhu kim ya da nedir? Bu noktada çok az fikrimiz var. Ne de olsa Kutsal Ki-

tap'ın sadece ikinci ayetindeyiz! Ama başlangıçta var olan bir Tanrı olduğunu ve bu Tanrı'nın kendisinden başka her şeyi yarattığını ve bu yüzden yarattığı her şeyin O'ndan daha düşük bir seviyede olduğunu bilmek için yeterince şey gördük. Ve yine de, Tanrı ile ilişkili bir başka Ruh daha vardır. O'na Tanrı'nın Ruhu denebilir. Tanrı henüz yeryüzünün sularında yaşayacak canlılar yaratmamıştır ve kara canlılarını yaratmak bir yana, kara canlılarının üzerinde yaşayabileceği kuru bir toprak bile yaratmamıştır. Yine de Tanrı'nın Ruhu zaten oradadır. Yani Tanrı yalnız değildir, çünkü Ruh her kim ya da her ne ise, o Ruh, Tanrı'nın yarattığı dünyanın suları üzerinde gezinerek O'nunla birlikte var olmaktadır.

Bu Ruh'un daha net bir resminin ortaya çıkması için Kutsal Kitap'ın geri kalanının okunması gerekecektir, ancak her şeyin başlangıcında Tanrı'nın ve Tanrı'nın Ruhu'nun olduğunu zaten biliyoruz.

İpuçları için ileriye bakmak

Kutsal Kitap'ın bir başka kitabı "başlangıçta" sözleriyle başlar ve burada her şeyin en başında neler

olup bittiğine daha fazla ışık tutar. Yeni Antlaşma'da "Müjdeler" olarak adlandırılan dört kitap, İsa'nın hikâyesini anlatır ve bunlardan İsa'nın öğrencisi Yuhanna tarafından yazılan dördüncüsü şöyle başlar:

Başlangıçta Söz vardı. Söz Tanrı'yla birlikteydi ve Söz Tanrı'ydı. Başlangıçta O, Tanrı'yla birlikteydi. (1:1-2)

Bu "Söz" kim ya da nedir? Birkaç ayet sonra Yuhanna Söz'ün beden aldığını yazacak ("Söz insan olup aramızda yaşadı" – 14. ayet) ve Müjde'nin geri kalanında bu Söz'e "Oğul", "İsa" ya da "Mesih" denecektir. Ancak bu Söz, beden almadan önce, "başlangıçta", Tanrı'yla birlikteydi, bu da onun bir şekilde Tanrı'dan farklı olduğu anlamına gelmelidir. Ama yine de bu Söz Tanrı'ydı. Bunun ne anlama geldiği ya da nasıl mümkün olduğu henüz açık değildir. Ancak bir kez daha, Tanrı'nın asla yalnız olmadığını gösteren şaşırtıcı bir ifade buluyoruz. Başlangıçta Söz O'nunla birlikteydi.

İpuçlarını anlamlandırmak

Bu iki “başlangıçta” ifadesini bir araya getirdiğimizde, beklediğimiz gibi, Tanrı’nın var olduğunu görüyoruz. Ama aynı zamanda hem O’nunla alakalı hem de bir şekilde O’ndan farklı olan bir Tanrı’nın Ruhu olduğunu ve de hem O’nunla birlikte (dolayısıyla bir şekilde farklı) hem de hâlâ Tanrı olan bir Söz olduğunu görüyoruz.

Kutsal Kitap’ta ortaya çıkan Tanrı resminin herkesin düşündüğünden şaşırtıcı derecede farklı olduğunu şimdiden görebiliriz. Tanrı, Ruhu ve Sözü, İskandinav mitolojisindeki (ve Marvel Evreni’ndeki) Odin, Thor ve Loki gibi üç tanrı değildir. Yahudilerin çevresindeki antik halkların beklentisi bu yöndeydi. Hinduizm’deki Brahman (ya da *Yıldız Savaşları*’ndaki Güç) gibi kişisel olmayan bir ilahi gücün üç tezahürü de değildirler. Asya’nın daha doğusundaki antik halkların beklentileri bu yöndeydi. Bunun yerine, her şeyi yaratan tek bir Tanrı vardır ki Yahudilerin de beklentisi bu yöndeydi. Ancak Yahudiler bile bu tek Tanrı’nın insanları ya da diğer yaratıkları yaratmadan önce bile yalnız olmadığını, çünkü Sözü ve Ruhu’nun

O'nunla birlikte olduğunu öğrendiklerinde şaşır-
mış olabilirler.

Peki Ruh ve Söz'ü nasıl anlamlandırabiliriz?
"Ruh" ve "Söz", Tanrı için sadece farklı isimler mi-
dir? Hayır, çünkü "Ruh" Tanrı için sadece başka bir
isimse, "Tanrı'nın Ruhu" ifadesi pek bir anlam ifa-
de etmez. Ve "Söz Tanrı'yla *birlikteydi*" ifadesi de,
eğer "Söz" Tanrı için sadece başka bir isimse, hiç-
bir anlam ifade etmez. Eğer bunlar Tanrı'nın farklı
isimleri olsaydı, bazı yerlerde "Tanrı", bazı yerlerde
ise "Ruh" ya da "Söz" yazıldığını görürdünüz ama
"Tanrı'nın Ruhu" ifadesini ya da "Söz Tanrı'yla bir-
likteydi" cümlesini göremezdiniz.

Bir başka olasılık da "Söz" ve "Ruh"un tek Tan-
rı'nın farklı nitelikleri ya da güçleri olduğudur.
"Söz"ün Tanrı'nın konuşmasını ifade etmenin bir
yolu olduğunu ve "Ruh"un da Tanrı'nın yaratmak
için kullandığı gücünün kişileştirilmesi olduğu-
nu düşünebiliriz. Ama eğer öyle olsaydı, Söz ve
Ruh'un her biri bir "kişi" –gerçek bir kişi– değil,
bir "şey" –Tanrı'nın kişisel olmayan bir yönü– olur-
du. Bu noktada, en başta, bu olasılık akla yatkın
görünebilir ve bu nedenle Söz ve Ruh'u tartışırken
bilinçli olarak "kim ya da ne" yazıyorum. Ancak

ÜÇLÜBİRLİK

Kutsal Kitap'ın geri kalanının Söz'ü ve Ruh'u tanımlama şeklinden, bu olasılığın doğru olamayacağını yakında göreceğiz.

Şimdilik, her şeyin başlangıcında, Hristiyanların daha sonra "Üçlübirlik" –Tanrı, Ruh ve Söz– olarak adlandıracakları şeyin ilk ipuçlarına sahibiz.

Ancak her şeyin başlangıcı, dünyanın öyküsündeki tek başlangıç değildir. Yukarıda belirttiğimiz gibi, birkaç başlangıç daha vardır ve hepsi de Tanrı'yı, Ruh'u ve Söz'ü içerir.

Kavraması ne kadar zor olsa da, bir sonraki başlangıç her şeyin başlangıcından bile daha eskiye gitmektedir.

DÜŞÜNÜN veya TARTIŞIN

1. “tanrılar” arka planında yaşamak ile Yaratılış 1’deki gerçek Tanrı tarafından yaratılmak arasındaki radikal fark sizi de etkiledi mi?
2. Gerçek Tanrı tarafından yaratılmış olmak, bir insan olarak son derece önemli ve değerli olduğunuz konusunda şükran duymanızı nasıl sağlıyor?
3. Bu gerçek, tüm insan yaşamına saygı duyma konusundaki görüşlerinizi nasıl etkiliyor?
4. Tek Tanrımız’ın başlangıçta “yalnız” olmadığını keşfettiğinizde şaşırdınız mı?
5. Yukarıdaki “Ruh” ve “Söz”ün nasıl bir uyum içinde olduğunu gösteren “ipuçlarını” ne şekillerde yararlı buluyorsunuz?

Başlangıçtan “Önce”

Tanrı dünyayı yaratmadan önce ne yapıyordu? Bu klasik bir çocuk sorusu, değil mi? Bu soruyu anne babanıza ya da Pazar Okulu öğretmeninize sormuş olabilirsiniz ya da belki çocuklar size sormuştur. Ancak Hristiyan tarihi boyunca bu soru çocuklar kadar yetişkinler tarafından da sorulmuştur. En azından dördüncü yüzyılın sonlarına kadar, bazı insanlar bu soruyu biraz karanlık bir şakayla yanıtlamış, Tanrı’nın, kendilerini aşan gizemleri araştıran insanlar için cehennemi hazırladığını söylemişlerdir!¹

Ancak on altı yüzyıl öncesinden gelen bu alaycı yaklaşıma rağmen, bu sorulması gereken iyi bir sorudur. Ve gerçek bir cevabı hak etmektedir; en azından verebileceğimiz kadarını.

İnsanın önemini arttırmak

Hristiyanların bu soruyu yanıtlama yollarından biri, zaman, mekân ve hareketin evrenin başlangıcıyla birlikte ortaya çıktığını hatırlatmak olmuştur. Sanki zaman daima varmış ve içine bir şeyler oluyormuş ya da Tanrı da bu zaman içinde bir şeyler yapıyormuş gibi görünse de aslında gerçek böyle değildir. Bunun yerine, zamanın kendisi Tanrı'nın başlangıçta gökleri ve yeri yaratmasıyla başlamıştır. Yani teknik olarak, başlangıçtan önce ne zaman vardı ne de herhangi bir eylem. Tanrı başlangıçtan “önce” hiçbir şey yapmıyordu. O sadece oradaydı ve dünyayı ve içine girecek diğer varlıkları yaratmaya başlamadan önce orada bulunan tek varlıktı. Her ne olursa olsun, başlangıçtan “önce” Tanrı hakkında söyleyebileceğimiz bazı şeyler vardır çünkü Kutsal Kitap'taki bazı bölümler yaratılıştan önceki “zamandan” bahseder:

- ✦ İsa, koyun ve keçi benzetmesinde, kendisini izleyenler için “dünya kurulduğundan beri” (Mat. 25:34) hazırlanmış olan bir krallıktan söz eder.

BAŞLANGIÇTAN “ÖNCE”

- Pavlus, Hristiyanların “dünyanın kuruluşundan önce” Mesih’te seçildiklerini belirtir (Ef. 1:4).
- Pavlus (başka bir yerde) Tanrı’nın bizi “zamanın başlangıcından önce” Mesih’te verdiği lütfuyla kurtardığını yazar (2.Ti. 1:9).
- Petrus, Mesih’in gelişinin ve bizim için kanını dökmesinin “dünyanın kuruluşundan önce” önceden bilindiğini yazar (1.Pe. 1:20).

Bu ve benzeri bölümler, Tanrı’nın evreni yaratmadan önce bile –ve dolayısıyla teknik olarak herhangi bir şey *yapmadan* önce– bu evrende zaman içinde ne *yapacağını* bildiğini ve amaçladığını göstermektedir. Özellikle, Oğlu’nu bizim için bir kurban olarak sunacağını, insanları Mesih’te kendi halkı olmaya çağıracağını ve kendisini takip edecek olanlar için bir krallık hazırlayacağını amaçlamıştır.

Bu bizim önemimizi yepyeni bir düzleme çıkarır. Biz insanlar önemlidiriz ama bunun sebebi insan ırkının yaptıkları ve hatta her birimizin yaptıkları değildir. Bizler önemlidiriz çünkü tek gerçek Tanrı, bizimle bir şeyler paylaşmak için bizi yarattı ve hatta bunu bizimle paylaşmayı önceden amaçladı.

Peki ama Tanrı bizimle tam olarak neyi paylaşmayı amaçladı? Olağanüstü bir metinde, İsa'nın kendisi bize başlangıçtan önceki “zaman” hakkında çok daha fazla bilgi verir ve bu bilgi, Üçlübirlik ile Tanrı'nın insan ırkı için bildiği ve dünyanın kuruluşundan “önce” amaçladığı planı arasında bağlantı kurar.

Perdeyi kaldırmak

Tüm tarihin en dokunaklı anlarından biri, M.S. 30 yılı civarındaki bir ilkbahara ait bir perşembe akşamı, İsa'nın tutuklanmasından ve şimdi “İyi Cuma” (ya da Kutsal Cuma) dediğimiz günde çarmıha gerilmesinden hemen önce yaşanmıştır. O perşembe akşamı İsa öğrencileriyle birlikte yemek yedi (“Son Akşam Yemeği”), onların ayaklarını yıkadı ve onlarla uzun uzun konuştu (“Üst Kattaki Oda Konuşması”), Kutsal Kitap'ta kayıtlı en uzun duasını etti (“Başkâhinlik Duası”) ve Getsemani bahçesinde ağladı.

Şimdi duaya odaklanalım. Tanrı'yla konuşan İsa, yeryüzündeki hizmetinde yaptığı her şeye ve çarmıha gerilip dirilerek yapmak üzere olduğu şeylere bakar ve şöyle der,

BAŞLANGIÇTAN “ÖNCE”

Yapmam için bana verdiğin işi tamamlamakla seni yeryüzünde yücelttim. Baba, dünya var olmadan önce ben senin yanındayken sahip olduğum yücelikle şimdi beni yanında yücelt. (Yu. 17:4-5)

“Yücelik” büyüklük, ihtişam ve görkem fikirlerini aktaran bir sözcüktür. Ama aynı zamanda “mevcudiyet” fikrini de içerir. Kutsal Kitap’ta “Tanrı’nın yüceliği” O’nun halkıyla birlikte olan muhteşem varlığıdır. Ancak bu metinde İsa, kendisi ve Tanrı arasındaki yücelikten, dünya var olmadan önce paylaştıkları yücelikten söz eder. Her şeyin başlangıcından önce İsa ve Tanrı *birlikteydiler* ve ilahi yüceliği paylaşıyorlardı.

Bu olağanüstü iddia üzerinde düşünürken, İsa’nın bu Müjde’de “Söz” ve “Oğul” olarak da adlandırılan kişi olduğunu hatırlamamız gerekir. Burada İsa’nın Tanrı’nın herhangi ve sıradan bir oğlu olmadığını, ve de Tanrı’yla özel bir ilişkiye sahip olduğu için Tanrı oğlu olarak adlandırılmaya layık bir insan olmadığını görüyoruz. Hayır, çünkü O dünyanın yaratılışından önce de Oğul’du ve Tanrı’ya Baba diyordu. O *her zaman* Tanrı’nın Oğlu olmuştur ve Babası’nın ilahi görkemini paylaşmıştır.

ÜÇLÜBİRLİK

Duanın ilerleyen bölümlerinde İsa daha da açık konuşarak Hristiyanlar için şöyle dua eder:

...hepsi bir olsunlar. Baba, senin bende olduğun ve benim sende olduğum gibi, onlar da bizde olsunlar. Dünya da beni senin gönderdiğine iman etsin. Bana verdiğin yüceliği onlara verdim. Öyle ki, bizim bir olduğumuz gibi bir olsunlar. Ben onlarda, sen bende olmak üzere tam bir birlik içinde bulunsunlar ki, dünya beni senin gönderdiğini, beni sevdiğin gibi onları da sevdiğini anlasın. Baba, bana verdiklerinin de bulunduğum yerde benimle birlikte olmalarını ve benim yüceliğimi, bana verdiğin yüceliği görmelerini istiyorum. Çünkü dünyanın kuruluşundan önce sen beni sevdin. (21-24. ayetler)

Burada İsa, Babası'yla sahip olduğu birliğin aynısının Hristiyanlar arasında da olması için dua eder. Yine "yücelik" sözcüğünü kullanır ve burada Tanrı'nın ilahi varlığını Oğlu'yla paylaşmasının yanı sıra, Oğul'un da bu varlığı *bizimle* paylaştığını görürüz. Son olarak, dünyanın kuruluşundan önce Baba'yla yüceliği paylaştığını bir kez daha vurgular

ama bu kez “sevgi” sözcüğünü ekler. Baba, Oğul’u her şeyin başlangıcından önce sevmiştir ve bu sevgi İsa’nın Hristiyanlarla paylaştığı yüceliğin kaynağıdır. Ezelden beri, Baba ve Oğul birliği, ilahi yüceliği ve sevgiyi paylaşmışlardır. Şimdi Oğul bu birliği/yüceliği/sevgiyi kendisini izleyenlere vermekte ve Baba’yla her zaman sahip olduğu aynı tür birliği sergileyebilmemiz için dua etmektedir.

Bu dua, hem Tanrı’nın dünyayı yaratmadan önce “ne yaptığını” hem de şimdi yaptıklarının o zaman “yaptıklarıyla” nasıl bağlantılı olduğunu göstermek için perdeyi, Kutsal Kitap’taki diğer tüm metinlerden daha fazla kaldırır. İsa’nın kendisi hakkında söyledikleri dikkate değerdir: Tanrı hiçbir zaman yalnız olmamakla kalmamış (bu kitabın bir önceki bölümünde gördüğümüz gibi), aynı zamanda Tanrı her zaman –her şeyin başlangıcından önce bile– sevgili Oğlu için sevgi dolu bir Baba olmuştur, çünkü ikisi birliği, ilahi yüceliği, görkemi ve varlığı paylaşmıştır. Ancak bu metin bizim hakkımızda söyledikleriyle de aynı derecede şaşırtıcıdır: Oğul, kendisine inananlara bu birlikten, yücelikten ve sevgiden bir pay sunmaktadır. Hristiyanlık bize sadece Tanrı’yla *bir tür* ilişki de-

ğil, Oğul'un Baba'yla her zaman sahip olduğu *aynı* ilişkide bir pay sunmaktadır.

Geçen bölümün sonunda, yaratılıştta Tanrı'yı, Söz'ü ve Ruh'u ele alırken, Söz'ün ve Ruh'un kişiler değil, Tanrı'nın yönleri ya da güçleri olmasının mümkün olduğunu, her birinin bir "şey" değil, "kişi" olduğunu belirttiğimi hatırlıyor musunuz? Şimdi en azından Söz için bu olasılığın (Söz'ün, Tanrı'nın yönü ya da gücü olması olasılığının) doğru olamayacağını görüyoruz. Söz aynı zamanda "Oğul", "İsa" ve "Mesih" olarak da adlandırılır. Ve bu duada İsa kendisinin dünyanın kuruluşundan önce Baba'yla yüceliğı ve sevgiyi paylaştığını belirtir. Yani Söz, insan olan İsa'yı güçlendiren Tanrı'nın bir gücü değildir. Hayır, İsa, Söz'dür. Söz, her zaman Tanrı'yla sevgiyi paylaşmış olan ilahi, ezeli Oğul'dur ve bu nedenle Tanrı'ya "Baba" ve Söz'e "Oğul" denir. Söz/Oğul insan olduktan sonra, artık "Söz" ve "Oğul"un yanı sıra "İsa" ve "Mesih" olarak da adlandırılmaktadır. Dolayısıyla, herhangi bir şeyin başlangıcından "önce" bile, evrenin hikâyesinin başka bir "başlangıcı" olduğunu görebiliriz. Ve her şey Baba ve Oğul arasındaki sonsuz sevgi ile başlamıştır.

Ancak bu muhteşem dua Kutsal Ruh’tan bahsetmez, o hâlde bu kişiden (ya da bu aşamada bildiğimiz kadarıyla “şeyden”) ne anlamalıyız?

Ruh’u Anlamak

Oğul’un/Söz’ün başlangıçtan “önce” Tanrı’nın yanında olduğunu bildiğimize göre, Kutsal Ruh da var mıydı? Ve Kutsal Ruh bir “kişi”, yani ezeli Oğul gibi başka bir kişi midir, yoksa Ruh bir “şey”, yani Tanrı’nın bir gücü müdür?

İlk soru hakkında Kutsal Kitap çok az şey söyler, ancak Yaratılış 1:2’nin Ruh’tan yaratılmış bir varlık olarak değil, Tanrı dünyayı yarattığında zaten orada olan biri olarak bahsettiğini görmüştük. Dolayısıyla Ruh’un her şeyin başlangıcından “önce” de orada olması gerektiğini kabul ediyoruz.

İkinci soruya gelince, elimizde daha çok şey var. Eski Antlaşma’da Kutsal Ruh’a yapılan atıflar, bu Ruh’u sadece bir güç olarak değil, bir kişi olarak tanımlar. (Örneğin, Yeşaya 63:10 insanların Kutsal Ruh’u kederlendirdiğinden bahseder ve Nehemya 9:20, 30 Ruh’un insanları eğittiğini ve uyardığını belirtir). O hâlde Ruh’un kişisel olduğu, Tanrı’nın

kendisi aracılığıyla hareket ettiği *biri* olduğu açıktır.

Dahası, İsa Başkâhinlik Duası'ndan kısa bir süre önce, Üst Kattaki Oda Konuşması sırasında, Kutsal Ruh hakkında, Ruh'un sadece bir güç ya da kuvvet değil, bir kişi olduğunu da gösteren şekillerde konuşur. İsa şöyle der: "Ben de Baba'dan dileyeceğim. O sonsuza dek sizinle birlikte olsun diye size başka bir Yardımcı, Gerçeğin Ruh'u'nu verecek" (Yu. 14:16-17). İsa, Ruh'u "başka bir Yardımcı" olarak adlandırarak, kendisinin de bir Yardımcı olduğunu ima etmektedir. Aslında Eski Antlaşma'da Tanrı'nın kendisi sık sık halkı için bir Yardımcı olarak adlandırılır (bkz. Yas. 33:29; Mez. 33:20; 115:9-11). Eğer Ruh da, Tanrı ve Oğlu gibi bir Yardımcı ise, o zaman bu Ruh bir güç değil, bir kişi olmalıdır. İsa ayrıca Ruh'u öğrencilerine öğretten (Yu. 14:25-26) ve öğrencilerini gerçeğe yönelten (Yu. 16:13-15) olarak tanımlar; bunların her ikisi de salt güçlerin değil, kişilerin faaliyetleridir.

Sonuç olarak, Kutsal Ruh'un Baba ve Oğul gibi bir "kişi" olduğunu, bir "şey" olmadığını biliyoruz. Kutsal Kitap bunu doğrudan söylemese de, Kutsal Ruh'un da dünyanın kuruluşundan "önce" Baba

ve Oğul ile birlik, yücelik ve sevgiyi paylaştığını tahmin edebiliriz. Her şeyin başlangıcından “önce” bile Üçlülük mevcuttu.

İpuçlarını bir araya getirmek

Artık her bir kişinin sadece bir güç ya da kuvvet değil, hakiki bir *kişi* olduğunu ve her üçünün de *ezeli* olduğunu ve dünyanın kuruluşundan “önce” bile var olduğunu kabul ettiğimize göre, bir başka büyük soruyla yüzleşmek zorundayız. Bir önceki bölümde Tanrı’nın, Sözü’nün ve Ruhu’nun Odin, Thor ve Loki gibi üç farklı tanrı olmadığını iddia etmiştim. Fakat bu *nasıl* mümkün olabilir? Bu çok önemli bir sorudur ve ben bu soruya iki şekilde yanıt bulabileceğimizi düşünüyorum.

Birincisi, kişilerin farklı tanrılar olabilmesi için aralarındaki uyumun tam bir mükemmelliğe sahip olamaması gerekir. Thor ve Loki örneğinde bunu fark etmek kolaydır. Hiçbir konuda anlaşamazlar, bu yüzden farklı “tanrılardır”. Bu çok açıktır. Birbirleriyle tolere edilebilir derecede iyi anlaştıklarını hayal edebilseniz bile, yine de *mükemmel* bir birlikteliğin tadını çıkarmayacaklardır. Ancak Baba,

Oğul ve Ruh mükemmel bir birliğe sahiptir, her zaman sahip olmuştur ve her zaman da sahip olacaktır. Bu, İsa'nın Başkâhinlik Duası'nda bahsettiği şeyin bir parçasıdır. Ve bu mükemmel birlikten dolayı, üç farklı tanrı oluşturmazlar. Aksine, tek bir Tanrı'yı oluştururlar: tek gerçek Tanrı.

İkinci olarak, kişilerin *farklı* tanrılar olabilmesi için aralarında farklılıkların olması gerekirdi. Loki ve Thor kesinlikle birbirinin aynısı değildir. Örneğin, farklı türde güçlere sahiptirler (Thor'un çekici onu yıldırım gücüne bağlar ve Loki görünüşünü değiştirebilir) ve bu nedenle onları farklı tanrılar olarak ayırt edebilirsiniz. Ve ikisi de babaları Odin kadar güçlü değildir, ancak o bile her şeye kadir değildir. Dolayısıyla üçünün farklı türde güçleri olduğu gibi farklı derecelerde güçleri de vardır.

Ancak Baba, Oğul ve Ruh söz konusu olduğunda, bu tür farklılıklar yoktur. Kutsal Kitap'ın Tanrı'ya atfettiği her özellik (mükemmel güç, mükemmel bilgi, her yerde bulunma, mükemmel sevgi, mükemmel adalet, tam değişmezlik; adını siz koyun) Tanrı, Oğlu ve Ruhu tarafından eşit ve aynı şekilde paylaşılır. Eşit derecede mükemmel oldukları ve özellikleri bakımından aralarında hiçbir

fark bulunmadığı için, üç farklı tanrı değil, tek bir Tanrı oluştururlar.

Tamam, şimdi eğer bunlar birbirinin aynısıysa, bu “Oğul” ve “Ruh”un Baba için sadece farklı isimler olduğu anlamına gelmez mi diye düşünüyor olabilirsiniz. Bir önceki bölümde durumun böyle olamayacağını iddia etmiştim, çünkü öyle olsaydı “Tanrı’nın Ruhı” ya da “Söz Tanrı’ydı” denmezdi. Ama eğer kişiler gerçekten özdeşse, bu nasıl olur da aynı kişi oldukları anlamına gelmez?

Burada İsa’nın Baba’yla olan ezeli varlığını “sevgi” kelimesini kullanarak tanımladığını hatırlamamız gerekir. Sık sık “kendimi seviyorum” ya da “bir şeyi seviyorum” deriz, ama çoğumuz gerçek sevginin, bir kişinin bir şeye ya da kendisine duyduğu sevgi değil, kişiler arasındaki sevgi olduğunu kabul ederiz. Ve İsa’nın, Baba’nın kendisini dünyanın kuruluşundan “önce” sevdiğini söylerken kişiler arasındaki gerçek sevgiden bahsettiği açıktır. Dolayısıyla, eğer aralarında gerçek bir sevgi varsa, o zaman bir şekilde aynı olsalar bile farklı kişilerdir. Ve eğer İsa ve Baba gerçek, farklı kişiler ise, o zaman “İsa” (ya da “Oğul” ya da “Söz” ya da “Mesih”) Tanrı için sadece başka bir isim değildir. Yine aynı

mantığın Kutsal Ruh için de geçerli olduğunu var sayabiliriz; o Baba ve Oğul ile gerçek sevgiyi paylaşan farklı bir kişidir.

Üçlübirlik daha keskin bir şekilde ortaya çıkıyor

Böylece, en basit düzeyde, Baba, Oğul ve Ruh'un gerçek kişiler olduğunu, bir şekilde farklı olduklarını, çünkü her şeyin başlangıcından "önce" bile birbirlerini her zaman sevdiklerini fark ediyoruz. Aynı zamanda, farklı tanrılar olmadıklarını, aralarında nitelik ya da özellik farkı olmadığı için tek bir Tanrı oluşturduklarını da kabul ediyoruz.

Ve böylece, kesinlikle bunu tamamen anladığımızı iddia etmesek de, Baba, Oğul ve Ruh Üçlübirliği daha keskin bir şekilde ortaya çıkmaya başlıyor.

Şimdiye kadar her şeyin başlangıcına ve her şeyin başlangıcından önceki "zamana" baktık. Bu başlangıçların her ikisi de Tanrı'yı, dünyayı ve biz insanları anlamak için başlangıç noktalarıdır ve her ikisi de Üçlübirlik ile başlar.

Geri kalan başlangıçlar Tanrı'nın, Oğlu'nun ve Ruh'u'nun insanlık tarihinde halkını kurtarmak

BAŞLANGIÇTAN “ÖNCE”

için yaptıklarıyla ilgilidir. Bir sonraki başlangıç, ironik bir şekilde, Mesih’in doğumuna döndüğü-müzde insanlık tarihinin ortasında gelir.

DÜŞÜNÜN veya TARTIŞIN

1. Teknik olarak konuşursak, başlangıçtan önce neden “zaman” yoktu? Ve yine de, bu “önce” insan varlığı için neden önemlidir?
2. İsa’nın Yuhanna 17. bölümdeki duası özetle neydi?
3. Bu dua bugün bizi nasıl hayrete düşürmelidir?
4. Şimdi “Ruh” ve “Söz”ün gerçek kişiler olduğuna ve bu üç kişinin tek bir Tanrı oluşturduğuna ikna oldunuz mu? Eğer bu olumlama (kabul) hakkında sizi hâlâ rahatsız eden bir şey varsa, o nedir?

– 4 –

Müjde'nin Başlangıcı

Aslan'ın harekete geçtiğini söylüyorlar; belki gelmiştir bile.

–Mr. Beaver, *Aslan, Cadı ve Dolap* kitabı¹

Pevensie çocukları, C. S. Lewis'in Narniası'na adım attıklarında, durum daha kasvetli olmazdı. Orada her zaman kış mevsimidir (ama asla Noel değildir!) ve donmuş dünya büyük bir Beyaz Cadı tarafından acımasızca yönetilmektedir. Elbette, bu fantastik dünya Mesih'in gelişinden önceki dünyamızı temsil etmektedir. Bizler –insan ırkı– Tanrı'dan uzaklaştık ve kendimizi O'na yabancılaştırdık. Sonuç olarak, bizi tutsak eden güçlerin –günah, ölüm ve iblisin– boyunduruğu altına girdik. Ancak Aslan'ın Narnia dünyasında

harekete geçtiği gibi, gerçek Tanrı da gerçek dünyada iş başındaydı ve halkını, Yahudileri ve onların etrafındaki ulusları, insanları kendisine geri getireceği büyük olaylara hazırlıyordu.

Tüm bunların tam kalbinde

Bu büyük olaylar iki büyük “gönderiliş” içeriyordu. Tanrı, biz Hristiyanların “kurtuluş” dediğimiz şeyi gerçekleştirmek için hem Oğlu’nu hem de Ruh’u’nu benzersiz yollarla –daha önce dünyaya dâhil olma şekillerinden farklı yollarla– dünyaya göndermiştir. Elçi Pavlus bu gönderimleri unutulmaz bir metinde anlatır:

Ama zaman dolunca Tanrı, Yasa altında olanları özgürlüğe kavuşturmak için kadından doğan, Yasa altında doğan öz Oğlu’nu *gönderdi*. Öyle ki, bizler oğulluk hakkını alalım. Oğullar olduğunuz için Tanrı öz Oğlu’nun “Abba! Baba!” diye seslenen Ruh’u’nu yüreklerinize *gönderdi*. Bu nedenle artık köle değil, oğullarsınız. Oğullar olduğunuz için de Tanrı sizi aynı zamanda mirasçı yaptı. (Gal. 4:4-7; benim vurgum)

Burada, Oğul'un Eski Antlaşma'da insanlara geçici olarak görünmesine rağmen, "gönderilişinde" aslında bir insan olarak doğduğunu görüyoruz. Hepimiz gibi o da bir kadından doğdu ve tüm birinci yüzyıl Yahudileri gibi Yahudi yasasına tabi biri olarak doğdu. Aynı şekilde, Ruh Eski Antlaşma'da insanlara dışsal olarak müdahale ederken, "gönderilişinde" yüreklerimize geldi. Böylece Baba Tanrı, Oğlu'nu ve Ruhu'nu göndererek insan ırkını kendisine geri getirmiş ve kurtuluşu gerçekleştirmiştir.

Bu metin aynı zamanda bir önceki bölümde gördüklerimizle çarpıcı bir bağlantı sağlar. Orada, İsa'nın Başkâhinlik Duası'na baktığımızda, bir evren bile "var olmadan önce", Baba'nın sevgisini ebedi Oğlu'yla (ve muhtemelen ebedi Ruhu'yla da) paylaştığını görmüştük. Pavlus burada Tanrı'nın, Oğlu'nu ve Ruhu'nu gönderme eyleminin her imanlıyı Tanrı'nın oğlu ya da kızı yaptığını belirtir. İsa'nın olduğu gibi değil –O, Tanrı'nın gerçek, ebedi Oğlu, başka deyişle "doğal oğul"dur– ama farklı bir şekilde, evlatlığa alma yoluyla. İsa her zaman Baba'nın Oğlu olmuştur; hatta yeryüzünde bir kadından doğmadan önce bile. Ama biz sonradan

Tanrı'nın kızları ve oğulları *oluruz*. O'nun ailesine dışarıdan getiriliriz; evlat ediniliriz. Ve bu evlat edinme Tanrı'nın Oğlu'nu dünyaya göndermesinin doğrudan bir sonucudur. Bir anlamda, Tanrı'nın gerçek Oğlu insan olarak bizim kardeşimiz oldu, böylece biz de Tanrı'nın evlat edinilmiş oğulları ve kızları olabildik.

Dahası, bu evlat edinme, Mesih'e iman eden bizlere Kutsal Ruh'un yüreklerimize girmesi ve Tanrı'ya "Baba" dememizi sağlamasıyla gerçekleşir. Bu konuda kendi kendine olan bir şey yoktur: Oğul'un gönderilmesi tek başına bizi Tanrı'nın oğulları ve kızları yapmaz. Oğul'a iman etmeliyiz. Bu, başka bir gönderilişin, Kutsal Ruh'un yüreklerimize gönderilmesinin yapmamızı sağladığı bir şeydir, böylece her birimizi sadece teoride değil, gerçekte de Tanrı'nın evlat edinilmiş bir çocuğu yapar. Ancak o zaman, evreni yaratan Tanrı'ya "Babamız" diyebilme gibi paha biçilmez bir ayrıcalığa sahip oluruz.

Böylece Üçlübirliğin her şeyin tam kalbinde yer aldığını görürüz. Üçlübirlik sadece her şeyin başlangıcından "önce" var olmakla kalmamış, aynı zamanda Tanrı'nın yarattığı evrende biz başıboş

ve yolunu şaşırmış insanları Tanrı'ya geri getirmek için zaman içinde faaliyet göstermiştir. "Müjde" kelimesi "iyi haber" anlamına gelir ve İsa Mesih'in iyi haberi olan Hristiyan Müjdesi'nin birçok yönü vardır; örneğin Pavlus'un bu metninde sadece evlat edinilmekten değil, aynı zamanda yasa altındayken kurtarılmış olmaktan da bahsedilmektedir. Ancak her şeyin merkezinde Üçlübirlik vardır. Müjde, Üçlübirlik ile başlar ve Üçlübirliği, Baba ve Oğul arasındaki sonsuz sevgiyi, Tanrı'nın Oğlu'nu dünyaya gönderdiğinde ve Ruhu'nu yüreklerimize gönderdiğinde bizimle paylaştığı sevgiyi merkeze alır.

"Nasıl" sorularını sormak

Eğer siz de öğrencilerim gibiyseniz, şu anda aklınızda çeşitli sorular belirliyordur ve bunların birçoğu benim "nasıl" soruları olarak adlandırdığım sorulardır. Şimdiye kadar "kim"den –Oğlu'nu ve Ruhu'nu gönderen Tanrı'dan– ve "ne"den –Tanrı'nın oğulları ve kızları olarak evlat edilmemizden– bahsettik ama "nasıl"dan bahsetmedik. Peki, Tanrı'nın sonsuz Oğlu tam olarak nasıl bir insan olabilir ve bir kadından doğabilir? O'nun in-

san olması yasa altında olan bizleri nasıl kurtarır? Kutsal Ruh yüreklerimize nasıl girebilir?

Bu “nasıl” soruları önemlidir, o hâlde bunları anlamlandırabilir miyiz diye bir bakalım. Tanrı’nın Oğlu’nu göndermesinin “nasılı”nı bu bölümün geri kalanında, Tanrı’nın Ruhu’nu göndermesinin “nasılı”nı ise bir sonraki bölümde ele alacağız.

İlk olarak, Tanrı’nın Oğlu’nu göndermesinin “nasıl” olduğunu merak eden ilk kişiye dönelim; bu kişinin bu soruyu sormak için fazlasıyla iyi bir nedeni vardır! Melek Cebrail, Meryem adında ergenlik çağında (hatta muhtemelen ergenlik öncesi), evlenmemiş bir kıza geldiğinde, ona gebe kalacağını, bir çocuk doğuracağını, adını İsa koyacağını ve onun “Yüceler Yücesi’nin Oğlu” olacağını söyledi (Lu. 1:31-32). Meryem bunu sorguladı. Sorgulaması gayet anlaşılabilir bir durum. “Bu nasıl olur? Ben erkeğe varmadım ki” diye sordu (34. ayet). Cebrail ona şu hatırlanmaya değer sözlerle karşılık verdi:

Kutsal Ruh senin üzerine gelecek, Yüceler Yücesi’nin gücü sana gölge salacak. Bunun için doğacak olana kutsal, Tanrı Oğlu denecek. (35. ayet)

MÜJDE'NİN BAŞLANGICI

Burada Kutsal Ruh'un İsa'nın insan olarak dünyaya gelmesinde doğrudan rol oynadığını görüyoruz. Şimdiye kadar Tanrı'nın büyük eylemlerinin Üçlübirliğin üç kişisini de içerdığını ve bunun bir istisna olmadığını anlamış olmalısınız. Baba Oğul'u göndermiştir; elbette, Oğul insan olmak üzere dünyaya gönderilmiştir; ve Kutsal Ruh, insan bir babanın dahli olmaksızın Oğul'un insan olarak doğmasını gerçekleştiren kişidir. Dolayısıyla Üçlübirlik burada, Müjde'nin başlangıcında iş başındadır.

Tanrı'nın Oğlu'nun insan olduğunu söylemenin tam olarak ne anlama geldiğine gelince, Pavlus bir başka çarpıcı metinde bize yararlı bir fikir verir:

Mesih, Tanrı özüne sahip olduğu halde, Tanrı'ya eşitliği sınıksız sarılacak bir hak saymadı. Ama kul özünü alıp insan benzeyişinde doğarak ululuğunu bir yana bıraktı. (Flp. 2:6-7)

Pavlus burada "Tanrı özü"nü –yani Tanrı'ya uygun özellikleri ve ayrıcalıkları bir "kul özü" ile –yani insanlara ait olan özellikler ve bileşenlerle

(insan bedeni, zihni ve iradesi gibi)– karşılaştırmaktadır. Oğul, Kutsal Ruh tarafından rahme konulmasıyla, ilahi özelliklerinden vazgeçmeden ve Tanrı olmaktan vazgeçmeden bu insani özellikleri ve bileşenleri üzerine almıştır.

Sonuç olarak, Oğul aynı anda hem ilahi hem de insani bir şekilde yaşayabilmiştir, oysa daha önce sadece ilahi bir şekilde yaşıyordu. İnsan olmadan önce Oğul sadece *Tanrı olarak* yaşamış, Tanrı'nın yaptığı her şeyi –Baba'yı ve Ruh'u sevmek, evreni yaratmak, evreni sürdürmek vb.– yapmıştır. İnsan olduktan sonra Oğul, Tanrı olarak yaşamaya devam etti, her zaman yaptığı şeyleri yaptı, aynı zamanda insan olarak yaşamaya başladı, kurtuluşumuzu güvence altına alan insana özgü şeyler yaptı: dua yoluyla Tanrı'ya bağlı olmak, yasayı öğrenmek ve uygulamak, Tanrı'ya göre mükemmel insan yaşamının neye benzediğini bize göstermek ve ölümü ve dirilişi aracılığıyla kurtuluşumuzu gerçekleştirmek gibi. Oğul, “kul özü alıp” “insan benzeyişinde doğarak”, Tanrı olmaya devam ederken tamamen insan olarak yaşayabilmiştir. Göreceğimiz gibi, kurtuluşumuz için sadece hem Tanrı hem de insan olması değil, aynı zamanda Tanrı'nın ebedi Oğlu

olarak aynı anda hem Tanrı hem de insan olarak yaşayabilmesi çok önemliydi.

“Neden” sorularını sormak

Yukarıdaki büyük “nasıl” soruları, doğrudan daha da büyük “neden” sorularına yol açar. Oğul neden insan olarak yaşamak için onca zahmete katlanmak zorunda kaldı? Neden üzerimizden bir değnek sallayıp, bizde yanlış olan her neyse onu düzeltemedi ve her şey yoluna girmedi? Ne de olsa o Tanrı, değil mi?

İki bin yıldır Hristiyanlar bu en acil soruyu değişik şekillerde soruyorlar ve biz de onlara katılarak bir yanıt ararken, yukarıda ele aldığımız metne geri dönmemiz gerekiyor. Filipililer 2’de Pavlus Mesih’in bir kul özü aldığını anlattıktan sonra şöyle devam eder,

İnsan biçimine bürünmüş olarak ölüme, çarmıh üzerinde ölüme bile boyun eğip kendini alçalttı. Bunun için de Tanrı O’nu pek çok yükseltti ve O’na her adın üstünde olan adı bağışladı. Öyle ki, İsa’nın adı anıldığında gökteki, yerdeki ve yer altındakilerin hepsi

ÜÇLÜBİRLİK

diz çöksün ve her dil, Baba Tanrı'nın yüceltilmesi için İsa Mesih'in Rab olduğunu açıkça söylesin. (8-11. ayetler)

Bu bölüm Tanrı'nın Oğlu'nun aşağı ve yukarı doğru hareketlerini anlatır. O, Tanrı'ya eşitti, Tanrı özündeydi, Baba ve Ruh kadar tam Tanrı'ydı. Yine de sadece bir insan olarak doğma noktasına değil, bundan da öte, ölme noktasına kadar alçaldı; ve antik dünyanın bildiği en aşağılayıcı şekilde, bir Roma çarmıhında öldü. Bu aşağı doğru hareketi, Tanrı'nın Oğlu'nu yücelttiği, insanların O'na Rab diyebilmesi için O'na tüm isimlerin üstünde bir isim verdiği dramatik bir yukarı doğru hareket izledi.

Ama şöyle bir şey var: İsa *zaten* Oğul'du, *zaten* Tanrı'ya eşitti, *zaten* tüm isimlerin üstünde bir isme sahipti. Neden yüceltilmesi gerekiyordu? Ve bu neyi başaracaktı?

İsa'nın aynı anda iki şekilde yaşadığını hatırlamamız gerekir: Tanrı ve insan olarak. Eğer O'nu Tanrı olarak düşünürsek, her zaman sahip olduğu yüceliği, her şeyin başlangıcından "önce" Baba'yla paylaştığı yüceliği korudu. O bunu hiç kaybetme-

di. Ama aynı kişiyi *insan* olarak düşünürsek, bu yüceliği bir kenara bıraktı, bir insan olarak yaşadı, öldü ve yüceliğine yeniden kavuştu.

Kuşkusuz, aynı kişinin aynı anda hem ilahi hem de insani bir şekilde nasıl yaşayabileceğini hayal etmek çok zordur. Aslında, *sadece* insan olan bir kişi için aynı anda her iki şekilde yaşamamanın imkânsız olacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Ancak Tanrı'nın ebedi Oğlu için, Kutsal Ruh tarafından rahme konulmasıyla tamamen insan olan Oğul için, biz anlayamasak bile, bu imkânsız değildir.

Öyleyse tekrar soruyorum, neden? Ve bu neyi başarmıştır? Oğul, reddettiğimiz Tanrı'ya yabancılaşmış, sınırlı ve güçsüz insan hâlimize inmiştir. (Yine, bunu insani bir şekilde, insan olarak yaptı, ilahi yüceliği açısından değil. Ama yine de yaptı). Tanrı'ya olan imansızlığımız nedeniyle hak ettiğimiz Tanrı'nın reddedişini kendi üzerine aldı. Sonra Tanrı *O'nu geri kabul* etti; O'nu ölümden diriltti, O'nu yüceltti (yine insan olarak) ve O'na tüm adların üstünde bir ad verdi. Oğul'un bizim düşmüş, ayrılmış, kaybolmuş durumumuza inişini, Oğul'un Tanrı'ya geri yükselişi izlemiştir. Oğul'un inişi, Babası'ndan ayrı düştüğümüz konumumuzda O'nu

ÜÇLÜBİRLİK

bizimle birleştirdi; yükselişi ise Babası'yla yenilenmiş paydaşlıkta O'na katılmamızın yolunu açtı.

Filipililer bölümünü, muhtemelen Pavlus'un kendisi tarafından değil ama öğrencilerinden biri tarafından yazılmış olan bir diğer benzer bir bölümle birlikte düşünmemiz gerekir. İbranilere mektup şöyle başlar:

Tanrı eski zamanlarda peygamberler aracılığıyla birçok kez şeşitli yollardan atalarımıza seslendi. Bu son çağda da her şeye mirasçı kıldığı ve aracılığıyla evreni yarattığı kendi Oğlu'yla bize seslenmiştir. Oğul, Tanrı yüceliğinin parıltısı, O'nun varlığının öz görünümüdür. Güçlü sözüyle her şeyi devam ettirir. Günahlardan arınmayı sağladıktan sonra, yücelerde ulu Tanrı'nın sağında oturdu. (İbr. 1:1-3)

Burada Tanrı'nın dünyayı yarattığına ve onu Oğlu aracılığıyla devam ettirdiğine dikkat edin. Oğul sadece bir peygamber (tüm insanlar gibi Tanrı'nın suretinde *yaratılmış* olan birisi) değil, Tanrı'nın tam öz görünümü, O'nun doğasını tamamen

yansıtan *yaratılmamış* ve mükemmel bir suretidir. Oğul günahlarımızın arındırılmasını sağladı (Pavlus'un Filipililer 2'de anlattığı çarmıhtaki ölümüne bir gönderme) ve sonra "yücelerde ulu Tanrı'nın sağında oturdu." Bu son cümle Tanrı'yla neredeyse hayal bile edilemeyecek bir yakınlık ve samimiyet ifade eder: O, görkemin ve yüceliğin Rabbi'nin yanına oturmuştur. Böylece –*insan olarak düşün*– bizimle bir olmasıyla Tanrı'ya yabancılaşmış olan kişi, şimdi bir kez daha Tanrı'nın yanında oturuyor, dünyanın kuruluşundan "önce" her zaman bildiği yüceliğin, paydaşlığın, birliğin ve sevginin tadını çıkarıyordu. Eğer Tanrı O'nu geri alabilirdi ve alacaksa, o zaman Tanrı bizi de geri alabilir ve alacaktır, yeter ki biz O'nda olalım.

Müjde pek çok düzeyde iyi haberdir. Farklı yönlerini ortaya çıkarmak için çevrildikçe çeşitli şekillerde parıldayan çok yönlü bir elmadır. Bu kitabın da bir parçası olduğu Temeller serisinde Müjde'nin birçok yönünü ele alıyoruz. Ancak Müjde'nin başlangıcında ve tam kalbinde basit bir gerçek vardır: Tanrı, sadece insanlığımızı değil, aynı zamanda bozulmuşluğumuzu, yabancılaşmamızı ve kaybolmuşluğumuzu da üstlenen Oğlu'nu gönderdi.

Bizim karşı karşıya olduğumuz ölümü çarmıhta O tattı. Ve yine de Tanrı O'nu ölümden diriltti, kendisiyle paydaşlığa geri aldı, öyle ki biz de –kendi imansızlığımız nedeniyle Tanrı'ya yabancılaşmış olan bizler de– O'na geri kabul edilebilelim. Tanrı'nın biricik Oğlu, Babası'nın oğulları ve kızları olarak evlat edinilebilmemiz için kardeşimiz oldu. Müjde, Baba ve Oğul arasındaki ilişkiyle başlar.

Ama “O'nda” olmak ne anlama gelmektedir? Ya da soruyu farklı bir şekilde sorarsak, bu ilişki bize nasıl ulaşmaktadır?

Bu soru bizi başka bir başlangıca götürmektedir. Bu, Kutsal Ruh'un parıl parıl parlamak için kendi sırasının geldiği bir başlangıçtır.

DÜŞÜNÜN veya TARTIŞIN

1. İki büyük “gönderiliş” neydi? Bunlar Oğul ve Ruh’un Eski Antlaşma’daki eylemlerinden nasıl farklıydı?
2. Üçlülük’ün diğer iki kişisi İsa’nın doğumuna nasıl dâhil oldular?
3. İsa’nın “tamamen insan” olduğunu bilmek ve çarmıha gittiğinde alçakgönüllülüğünün daha da büyük olduğunu bilmek sizi minnettar kılıyor mu?
4. Zaten Tanrı’ya eşit olan Oğul’un neden yüceltilmesi gerekiyordu?
5. “Eğer Tanrı [Oğlu’nu] geri alabildiyse ve alacaksa, o zaman Tanrı bizi de geri alabilir ve alacaktır, yeter ki biz O’nda olalım.” Bu gerçek bugün tanıdığınız birine nasıl güvence verebilir?

– 5 –

Yaşamın Başlangıcı

Ben bu kitabı yazmadan hemen önceki yıllarda dünya büyük, küresel bir salgın yaşadı. Her ülkede hükümet liderleri birbirimizle olan kişisel etkileşimlerimize önemli kısıtlamalar getirdi. İnsanlar toplum içinde maske takmaya ve diğer insanlardan en az iki metre uzakta durmaya teşvik edildi ya da zorunlu tutuldu. Neden mi? Diğer insanların nefesini solumaktan kaçınmak için. COVID-19, diğer virüslerin çoğu gibi, insandan insana (diğer olası yolların yanı sıra) solunum yoluyla bulaşıyordu. Dolayısıyla başka bir kişinin nefesini solumak, hastalık ve hatta ölüm getirme olasılığını da beraberinde getiriyordu. Birdenbire diğer insanları hoş karşılanacak insanlar olarak

değil, kaçınılması gereken tehditler olarak görme-ye başladık.

O salgını yaşamış olan bizler ve özellikle de sevdiklerini virüs nedeniyle kaybetmiş ya da hâlâ uzun vadeli sağlık sorunlarıyla karşı karşıya olanlar için “soluk” ve “soluk alıp vermek” ifadeleri ölüm çağrışımı yapıyor olabilir. Bu yüzden “soluk” (ya da “nefes”) kelimesini olumlu anlamda düşünmek bizim için zordur. Ancak Kutsal Kitap’ı anlamak için bunu yapmamız gerekir. Kutsal Yazılar’da soluk ve solumak yaşamla, özellikle de Kutsal Ruh’un verdiği yaşamla ilişkilendirilir.

Soluk, rüzgâr ve ateş

Her şeyin başlangıcında, Tanrı yeryüzünü ve üzerinde yaşayan kara ve deniz hayvanlarını yarattıktan sonra, insanoğlunu yarattı. Önce Adem’i topraktan yarattı ve sonra “burnuna yaşam soluğunu üfledi. Böylece Adem yaşayan varlık oldu” (Yar. 2:7). Tanrı’nın insana soluğunu üflemesi, onu kilden bir heykelden gerçek bir canlıya dönüştürmüştür. İbranicede (Eski Antlaşma’nın dili) ve Grekçede (Yeni Antlaşma’nın dili) “ruh” kelimesi

“soluk” (veya “nefes”) ya da “rüzgâr” anlamına gelir. Kutsal Ruh bir anlamda Tanrı’nın soluğudur ve bazı Hristiyanlar Yaratılış 2:7 ayetinin aslında Tanrı’nın Adem’e Kutsal Ruh’u üfleyerek onu canlı kıldığı anlamına geldiğini ileri sürmüşlerdir.

O hâlde soluk imgesinin, Tanrı’nın Mesih’in beden alması ve işi aracılığıyla verdiği yeni yaşamı tanımlamak için de kullanılması şaşırtıcı değildir. İsa ölümden dirildikten sonra, birkaç kez öğrencilerine canlı olarak görünmüştür. Bu görünüm-lerden birinde, “onların üzerine üfleyerek, ‘Kutsal Ruh’u alın!’ dedi” (Yu. 20:22). Burada yine nefes almanın yaşamla ilişkilendirildiğini görüyoruz ve Kutsal Ruh’un İsa’nın öğrencilerine üflenene kişi olduğu açıkça söylenmektedir.

Yaklaşık altı hafta sonra, öğrenciler Yahudilerin Pentikost bayramını kutlamak için Yeruşalim’deydi ve Kutsal Ruh üzerlerine indi. Elçilerin İşleri kitabını yazan Luka, bu olayı şöyle anlatır:

Ansızın gökten, güçlü bir rüzgârın esişini andıran bir ses geldi ve bulundukları evi tümüyle doldurdu. Ateşten dillere benzer bir şeylerin dağılıp her birinin üzerine indiğini

ÜÇLÜBİRLİK

gördüler. İmanlıların hepsi Kutsal Ruh'la doldular, Ruh'un onları konuşturduğu başka dillerle konuşmaya başladılar. (Elç. 2:2-4)

Bu bölümde Kutsal Ruh'un varlığı büyük bir rüzgâr olarak hissedilir ve ateşten diller olarak görülür. Öğrenciler kendi dillerinde değil, etraflarında toplanan insanların çeşitli dillerinde konuşmaya başlayınca, insanlar Tanrı'nın Ruhu'nun onlarla birlikte olduğuna ikna olur ve Petrus'un vaazına Mesih'e iman ederek karşılık verirler. O gün Hristiyan kilisesinin başlangıcına işaret eder. Ruh dışsal olarak soluk (nefes), rüzgâr ve ateş olarak görünür, ancak asıl işi içseldir. Her insanın içinde çalışarak onu Mesih'e imana getirdiği gibi, Mesih'in bedeni olarak kiliseyi var etmek için de toplu şekilde çalışır.

Birlikte Kutsal Ruh'un önce bireysel imanlılarda, sonra da bir bütün olarak kilisede yaptığı işe bakalım.

Yukarıdan gelen yeni doğuş

Kutsal Kitap, Kutsal Ruh hakkında fazla bir şey söylemez ve olması gereken de budur. Kutsal Ruh,

Kutsal Kitap'ı yazmaları için insanlara (bin beş yüz yıl boyunca yaklaşık kırk kişiye) esin vermiştir, bu nedenle bir anlamda Kutsal Yazılar'ın nihai yazarıdır. Ve yazar olarak, kendini yüceltmeye değil, Baba ve Oğul'a tanıklık etmeye çalışmıştır. Dolayısıyla Kutsal Kitap'ta Tanrı ve Oğlu hakkında Ruh hakkında olduğundan çok daha fazla şey vardır. Ancak Ruh hakkında en çok *konuşan* kişi Oğul Mesih'in kendisidir, çünkü o sadece Baba'yı değil, Ruh'u da yüceltmeye çalışmaktadır. Dolayısıyla Ruh'un işini anlatan en önemli bölümler, Müjde yazarlarının İsa'dan alıntı yaptığı bölümlerdir. Şimdi bu metinlerden bazılarına bakalım.

İsa'nın yeryüzündeki hizmetinin başlarında, Nikodim adında bir Ferisi ona sorular sormak için gizlice yanına geldi. Ama o daha fazla ileri gidemeden İsa şu çarpıcı iddiasıyla onun dengesini bozdu: "Sana doğrusunu söyleyeyim, bir kimse yeniden doğmadıkça Tanrı'nın [Krallığı'nı] göremez" (Yu. 3:3). Buradaki "yeniden" sözcüğü "yeniden" ya da "yukarıdan" anlamına gelebilir. Burada İsa'nın her ikisini de kastetmiş olması çok olasıdır; kişi hepimizin olduğu gibi sadece normal dünyevi bir şe-

kilde değil, yeni bir şekilde, yukarıdan, Tanrı'dan ikinci bir doğumla doğması gerekir.

Nikodim bunu anlamaz ve bir yetişkinin annesinin rahmine nasıl tekrar girebileceği hakkında beceriksizce bir soru sorar. İsa şöyle yanıt vererek onu doğru yola getirir:

Sana doğrusunu söyleyeyim, bir kimse sudan ve Ruh'tan doğmadıkça Tanrı'nın [Kralığı'na] giremez. Bedenden doğan bedendir, Ruh'tan doğan ruhtur. Sana, 'Yeniden doğmalısınız' dediğime şaşma. Yel dilediği yerde eser; sesini işitirsin, ama nereden gelip nereye gittiğini bilemezsin. Ruh'tan doğan herkes böyledir. (5-8. ayetler)

Burada yine Ruh'un rüzgâra benzetildiğini görüyoruz (unutmayın, "ruh" ve "rüzgâr" Grekçede aynı sözcüktür). İsa'nın sözünü ettiği yukarıdan yeni doğuş, her birimizin daha önce geçirdiği gibi bedensel bir doğuş değil, Kutsal Ruh tarafından gerçekleştirildiği için ruhsal bir doğuştur. Bu yeni doğuş kişiye yeni, ruhsal bir yaşam verir. Mesih'in başardıklarına dayanan bir yaşamdır (önceki bö-

lümde gördüğümüz gibi) ve bunu gerçekleştiren Kutsal Ruh'tur.

Hizmetinin ilerleyen dönemlerinde, tapınağın önünde yere su dökmeyi ve ekinlerin büyümesi için yağmur duası etmeyi içeren bir Yahudi bayramı sırasında İsa ayağa kalktı ve susayanları gelip kendisinden içmeye çağırdı ve böylelikle onlardan diri su ırmakları akacağını söyledi (Yu. 7:38). Müjde yazarı Yuhanna parantez içinde şunu ekler: “Bunu, kendisine iman edenlerin alacağı Ruh’la ilgili olarak söylüyordu. Ruh henüz verilmemişti” (39. ayet). İsa’nın yüceltilmesi, O’nun çarmıhta acı çektikten, öldükten ve dirildikten sonra Tanrı’ya dönüşüydü ve İsa’ya iman edenlere Ruh’un verilmesi Mesih’in yüceltilmesini izlemeliydi. Bu varlık bize ruhsal yaşam veren “diri sudur”.

İsa’nın Ruh hakkındaki bu sözleriyle donanmış olarak, geçen bölümde gördüklerimizi şimdi öğrendiklerimizle birleştirmeye hazırız. Oğul, yani İsa, bizim durumumuzu –kaybolmuş ve Tanrı’ya yabancılaşmış durumumuzu– üstlenmek ve bizim yerimize acı çekip ölmek için insan oldu. Ama Tanrı O’nu ölümden diriltti ve kendisiyle paydaşlığa geri kabul etti, öyle ki “O’nda” olan bizler bağışlanabi-

lelim, yabancılaştığımız Tanrı'yla barışabilelim ve Oğul'un Babası'yla olan paydaşlığını paylaşabilelim. Ama nasıl "O'nda" olabiliriz? İsa'nın çarmıhta ölümüne inişinden ve Tanrı'nın sağına yükselişinden sonra, Ruh, İsa'ya iman edenlerde ikamet etmek üzere gönderilir. Ruh içimizde olduğu için, Mesih'te olmaya başlarız. Ve Mesih'te olduğumuz için, O'nun Babası'yla olan ilişkisini paylaşırız. Gerçek Oğul bizi evlat edinme yoluyla kızları ve oğulları yapar ve gerçek Oğul ile bizim aramızdaki bağ, Kutsal Ruh'un içimizde ikamet etmesidir.

Bu yaşamdır, yani yeni yaşam, ruhsal yaşam, yukarıdan gelen yaşamdır. Ve Ruh'un bizi Mesih'le ve dolayısıyla Baba Tanrı'yla birleştiren işiyle başlar. Yeni yaşam Üçlübirlik ile başlar.

Birlikte yaşam

Yukarıdan gelen bu yeni yaşam sadece bireysel değildir. Aslında sadece bireysel *olamaz* çünkü bir ilişkiden kaynaklanır; Baba ve Oğul'un ezeli paydaşlığından, Kutsal Ruh'un bizi getirdiği paydaşlıktan kaynaklanır. Pavlus'un mektuplarının en önemli bölümlerinden biri Efesliler 2'dir; burada

biz insanların “suçlarımızdan ötürü ölü olduğumuz[u]”, ancak Tanrı’nın bizi “Mesih’le birlikte yaşama kavuşturdu[ğunu]”, çünkü lütuf sayesinde kurtulduğumuzu açıklar (5. ayet). Buradaki “birlikte” sözcüğüne dikkat edin. Mesih (insan olarak) öldü ve yeni yaşama dirildi, öyle ki ölü olan bizler de onunla birlikte yeni yaşama diriltilebilelim. Gördüğümüz gibi, yaşamımız Mesih, Babası ve Ruhu’yla birlikte olan yaşamdır.

Ama aynı zamanda Tanrı, Oğlu ve Ruhu aracılığıyla birbirimizle birlikte olan yaşamdır. Pavlus aynı bölümde hem Yahudilerin hem de diğer uluslardan olanların Tanrı’nın yeni halkının bir parçası olduğunu onaylayarak devam eder. İbrani düşüncesinde, “Yahudiler ve diğer uluslardan olanlar”, “biz ve onlar” anlamına geliyordu. Bu herkesi kategorilere ayırmak için kullanılan bir ifadeydi; iyiler ve kötüler. Ancak Pavlus, Tanrı’nın bu düşman gruplardan tek bir halk yarattığı konusunda ısrar eder. Şöyle yazar:

[Mesih’in] aracılığıyla hepimiz tek Ruh’ta Baba’nın huzuruna çıkabiliriz. Böylece artık yabancı ve garip değil, kutsallarla birlikte

ÜÇLÜBİRLİK

yurttaş ve Tanrı'nın ev halkısınız. Elçilerle peygamberlerden oluşan temel üzerine inşa edildiniz. Köşe taşı Mesih İsa'nın kendisidir. Bütün yapı Rab'be ait kutsal bir tapınak olmak üzere O'nda kenetlenip yükseliyor. Siz de Ruh aracılığıyla Tanrı'nın konutu olmak üzere hep birlikte Mesih'te inşa ediliyorsunuz. (Ef. 2:18-22)

Burada “hepimiz” (Grekçede “her ikimiz” diye geçer) sözcüğüne dikkat etmemiz gerekir. Hem Yahudiler hem de diğer uluslardan olanlar –ve buna bağlı olarak, birbirlerine düşman olabilecek tüm insan grupları– Ruh'ta Mesih aracılığıyla Baba'ya erişebilirler. *Hepimiz* –hangi gruptan, hangi kültürden, hangi dilden olursak olalım, başkalarına karşı hangi yükü ve önyargıyı taşırsak taşıyalım– Tanrı'nın krallığının yurttaşları ve O'nun ev halkının üyeleriyiz. Dahası, hepimiz –yine hangi gruptan olursak olalım– Tanrı'nın kendisinin içinde yaşayabileceği bir tapınakta *bir araya* gelmişizdir (bu kelimeye tekrar dikkat edin). Eski Antlaşma'da Tanrı'nın varlığı tek bir halkla (Yahudiler) ve tek bir yapıyla (Buluşma Çadırı ve daha sonra

Tapınakla) ilişkilendirilirdi. Ancak şimdi, Mesih'in ve Ruh'un gönderilmesinden sonra, Tanrı'nın varlığı yeni bir halkla, hem Yahudi hem de diğer uluslardan olan imanlılarla ilişkilidir ve bunlar birlikte Tanrı'nın yeryüzündeki konutu olan kiliseyi oluştururlar.

Yeni Antlaşma'da İsa'ya iman edenlerin birlikte nasıl yaşamaları gerektiğine dair birçok talimat vardır. Bu özel buyruklar ve öğütler özünde iki farklı ama birbirini tamamlayan imgeyle ifade edilen tek bir büyük birlikten kaynaklanır. Hristiyanlar olarak bizler hep birlikte Tanrı'nın evlat edindiği oğulları ve kızlarıyız –O'nun ev halkının üyeleri– ve bu nedenle katıldığımız ailenin doğasında var olan sevgiyi yansıtacak şekilde yaşamalıyız: Baba ve Oğul'un sevgisi. Dahası, imanlılar olarak bizler hep birlikte Tanrı'nın içinde ikamet ettiği tapınağımız ve Yüceler Yücesi Tanrı için uygun bir konut olacak şekilde yaşamalıyız.

Yukarıdan gelen yeni yaşamın başlangıcı –hem her imanlının Mesih'le birlikte yaşamı hem de kilise olarak tüm imanlıların birlikte yaşamı– Üçlülüğün işidir.

ÜÇLÜBİRLİK

Dünyanın öyküsünde bir başlangıç daha vardır
ve şimdi ona bakacağız.

DÜŞÜNÜN veya TARTIŞIN

1. Kutsal Kitap'ta “soluk” (ya da “nefes”) ve “soluk alıp vermek” neyle ilişkilendirilir?
2. Yuhanna 3. bölümde İsa ve Nikodim arasında geçen konuşmada Nikodim hangi temel gerçeği kavrayamıyor?
3. “Yeni yaşam, ruhsal yaşam, yukarıdan gelen yaşam” nasıl başlar?
4. “Kilise olarak tüm imanlıların birlikte yaşamı” nasıl başlar?

– 6 –

Sondaki Başlangıç

Çünkü Maceramız başarıya ulaştı, artık her şey bitti.
Burada yanımda olduğun için çok mutluyum. Burada, her
şeyin sonunda.
– Frodo Baggins, *Kralın Dönüşü* kitabında, Sam Gamgee'ye¹

Tolkien'in Orta Dünyası'nda, Frodo'nun varsayımının aksine, her şeyin sonu aslında bir son değildir. Bunun yerine, kötülüğün nihai yenilgisi yeni bir başlangıcı, Elflerin “İnsanların Çağı” dediği bir barış çağını başlatır. Bu, gerçek dünyada da böyle olacaktır. Her şeyin sonu yeni bir başlangıca yol açacaktır.

Bu kitap, Tanrı'nın evreni yaratmasıyla birlikte her şeyin başlangıcıyla başladı ve daha sonra her şeyin başlangıcından “önce” Baba, Oğul ve Ruh

arasındaki ezeli sevgiye baktı. Oğul'un yaşamak, ölmek ve insan olarak dirilmek üzere dünyaya gönderilmesiyle Müjde'nin başlangıcına baktık. Hem İsa'ya iman edenler hem de ortaya çıkan kilise için, Kutsal Ruh'un hem bireysel hem de toplu olarak Hristiyanlarda ikamet etmesiyle, yukarıdan gelen yeni bir yaşamın başlangıcını gördük. Ve şimdi bu çeşitli başlangıçlardan her şeyin sonuna ve bu son-
dan gelecek olan yeni başlangıca dönüyoruz. Bu başlangıç da Üçlübirlik ile başlar. Şimdi de sondaki başlangıcı inceleyelim.

Tüm oklar aşağıyı gösteriyor

Önceki iki bölümde insanların kurtuluşu için Tanrı'nın Oğlu'nu dünyaya gönderdiğini ve Ruh'u Oğlu'na iman edenlerin yüreklerine gönderdiğini gördük. Kurtuluş, insanlığın Tanrı'ya doğru yukarı yönde hareketiyle ilgili değildir; Tanrı'nın bize doğru aşağı yönde hareketiyle gerçekleşir. Ancak Oğul'un ve Ruh'un iki bin yıl önceki aşağıya inişleri Tanrı'nın bize doğru olan tek inişi değildir. Her şeyin sonunda yeni bir başlangıç doğarken, iki iniş daha gerçekleşecektir. Bir sonraki iniş,

bizim Mesih'in "İkinci Gelişi" dediğimiz şey olacaktır, ancak Baba'nın bakış açısından buna Mesih'in "İkinci Gönderilişi" de diyebiliriz. Mesih'in yücelik içinde dünyaya dönüşü Yeni Antlaşma'nın en ısrarla onaylanan gerçeklerinden biridir; yirmi yedi kitabın yirmi üçü bundan doğrudan söz eder. Mesih'in bu dönüşü başka bir büyük inişle el ele gidecektir; Baba Tanrı'nın kendisi, halkıyla birlikte yaşamak üzere yeryüzüne gelecektir.

Bu nedenle, Üçlübirliğin işleyişi, dört büyük iniş olarak özetlenebilir: Oğul'un gönderilmesi, Ruh'un gönderilmesi, Oğul'un tekrar gönderilmesi/gelişi ve son olarak Baba'nın gelmesi. İlahi faaliyetlerin tüm okları aşağıya doğrudur. Bu son iki iniş, Rab'bin Yuhanna'ya verdiği bir dizi görümü ayrıntılarıyla anlatan ve Kutsal Kitap'ın son kitabı olan Vahiy'de tam olarak anlatılır. Bu görüşler çok sayıda ve karmaşıktır, sembolizmle doludur; ben de şimdi Vahiy 4-5, 19 ve 21'deki üç görüme odaklanacağım.

İlk görüş cennette gerçekleşir ve Yuhanna burada bir taht ve "tahtta oturan biri"sini görür (Vah. 4:2). Kutsal Kitap'ta "gök" (ya da bazen "gökler") Tanrı'nın ikamet ettiği yerdir ve gökteki taht, üze-

ÜÇLÜBİRLİK

rinde oturanın açıkça Baba Tanrı olduğunu gösterir. Yuhanna ayrıca dört yaratığın ve yirmi dört ihtiyarın –tüm imanlıları temsilen– tahtın etrafında Tanrı’ya tapındıklarını görür. Sonra Yuhanna insanların kaderini temsil eden bir tomar görür, ama hiç kimse onu açmaya layık değildir (Vah. 5:1-4). Yuhanna bol bol ağlar, ama sonra şöyle aktarır:

Tahtın, dört yaratığın ve ihtiyarların ortasında, boğazlanmış gibi duran bir Kuzu gördüm. Yedi boynuzu, yedi gözü vardı. Bunlar Tanrı’nın bütün dünyaya gönderilmiş yedi ruhudur. (6. ayet)

Kuzu elbette dünyanın kurtuluşu için boğazlanan Oğul İsa’dır ve tomarı açıp içindekileri okumaya layık olan da O’dur. Peki ya “Tanrı’nın ... yedi ruhu”? Antik dünyada yedi sayısı mükemmelliğin simgesiydi ve bu nedenle Kuzu’dan gönderilen “yedi ruh” Tanrı’nın mükemmel Ruhunu, yani imanlılarda ve kilisede ikamet etmek için dünyaya gönderilen Kutsal Ruh’u temsil eder. Böylece, göksel bir görünümde Yuhanna, Tanrı’yı, Oğlu’nu (Kuzu) ve Tanrı’nın mükemmel Ruhunu (“Tan-

rı'nın yedi ruhu") tüm imanlı topluluğu onlara tapınırken sembolik biçimde görme ayrıcalığına sahiptir. Bu, Tanrı'nın halkını, yani kiliseyi bekleyen geleceğin bir anlık görüntüsüdür. Ancak bu henüz her şeyin sonu değildir.

Vahiy 6-18 bölümlerinde, Yuhanna'nın görüşü onu dünyaya geri döndürür ve burada iyi ile kötü arasındaki son mücadeleye eşlik edecek olan acıların korkunç görüntülerini görür. Sonra, önemli bir geçişte, büyük bir kalabalığın "Haleluya! ... Kurtuluş, yücelik ve güç Tanrımız'a özgüdür" (Vahiy 19:1). Kuzu'nun, yani İsa Mesih'in bir anlamda gelini olan kiliseyle evleneceği düğün şöleninin duyurusunu duyar (6-9. ayetler). Sonra beyaz bir at görür ve binicisini şöyle tarif eder: "Kana batırılmış bir kaftan giymişti. Tanrı'nın Sözü adıyla anılır" (13. ayet). Bu Kuzu, Oğul, Mesih İsa'dır ve her şeyin başlangıcında olduğu gibi şimdi de bir kez daha "Söz" olarak anılmaktadır. Kendisine karşı olan güçleri yenmek, geliniyle evlenmek ve halkının tapınmasını kabul etmek için dünyaya geri dönecektir. Ancak Mesih'in dünyaya ikinci kez inişi, ne kadar önemli olursa olsun, her şeyin sonu değildir.

ÜÇLÜBİRLİK

Vahiy 21’de Yuhanna yeni bir gök ve yeni bir yeryüzü ve gökten gelen yeni bir Yerus alim görür. Unutmayın ki “gök” (cennet) Tanrı’nın ikamet ettiği yerdir ve Tanrı’nın ikamet ettiği yeni Yerus alim aŗađı indiğine göre, bu, Baba Tanrı’nın kendisi aŗađı inerken cennetin kendisinin de yeryüzüne indiği anlamına gelir. Yuhanna bir ses duyar –bu kez tapanan birinin sesi değil, tahtın kendisinden gelen bir ses: Tanrı’nın sesi– ve bu ses şöyle der:

İŗte, Tanrı’nın konutu insanların arasındadır. Tanrı onların arasında yaŗayacak. Onlar O’nun halkı olacaklar, Tanrı’nın kendisi de onların arasında bulunacak. Onların gözlerinden bütün yaŗları silecek. Artık  l m olmayacak. Artık ne yas, ne ađlayıŗ, ne de ıstırap olacak.       önceki düzen ortadan kalktı. (Vah. 21:3-4)

Tanrı, gerçek Tanrı, cennette oturup insanların ona giden yolu bulmalarını beklemez. Hayır. O bize iner. Oğlu’nu gönderdi. Ruhu’nu gönderdi. Oğlu’nu tekrar gönderecektir. Ve nihayet, her şeyin sonunda, kendisi gelip bizim için yarattığı

yeryüzünde halkıyla birlikte yaşayacaktır. Üçlübirliğin kişileri hem teker teker inmiş hem de insanları Tanrı'ya getirme işini tamamlamak için inceklerinden, tüm oklar aşağıya doğru işaret etmektedir.

Başlangıç ve son

Yuhanna'nın görümünde daha sonra tahtta oturan Baba Tanrı şöyle der:

Tamam! ... Alfa ve Omega, başlangıç ve son Ben'im. Susayana yaşam suyunun pınarından karşılıksız su vereceğim. Galip gelen bunları miras alacak. Ben onun Tanrısı olacağım, o da bana oğul olacak." (Vah. 21:6-7)

"Alfa" ve "Omega" Yunan alfabesinin ilk ve son harfleridir, her şeyin başlangıcı ve sonu için uygun sembollerdir. Ancak başlangıç ve son yalnızca zamanlar ya da olaylar değildir. Aksine, Tanrı'nın kendisi başlangıç ve sondur. Her şey O'nunla başladı gibi, her şey O'nunla sona erer. Ve her şeyin sonunda Tanrı, takipçilerine karşılıksız olarak yaşam suyu verecek ve onları çocukları olarak adlandıracaktır.

ÜÇLÜBİRLİK

Bununla birlikte Hristiyanlığın hikâyesi, insan ırkının hikâyesi, her şeyin hikâyesi sona erecektir. Tarih –zaman ve mekândaki olaylar– yerini “sonsuzluk” dediğimiz şeye bırakacaktır. Tanrı, Oğlu ve Ruhu aracılığıyla, insanları evlat edindiği kızları ve oğulları konumuna getirme işini tamamlamış olacak. Birlikte, sonsuzluğu tahtta oturana ve Ku-zu’ya tapınarak geçireceğiz, Kutsal Ruh bunu yapmamızı sağlayacak.

Her şeyin sonu yeni bir başlangıç olacak ve bu ebedi başlangıcın tam merkezinde de...

Üçlübirlik olacak...

DÜŞÜNÜN veya TARTIŞIN

1. Daha önce bu şekilde düşünmediyseniz “sondaki başlangıç” kulağa oldukça tuhaf gelebilir. Sonun yeni bir başlangıç olduğu fikrine tepkileriniz nelerdir?
2. Hiç “inişleri” Üçlübirlilikteki kişilerin birbirini izleyen inişleri olarak düşündünüz mü?
3. Ezeli başlangıcın tam merkezinde kim vardır?
4. Bu kitabın son bölümü, bu dünyada umut etmek için çok az nedeni olabilecek tanıdığınız birini nasıl teselli edebilir?

Notlar

Temeller Serisi Önsöz

1. Bu diyagram ilk olarak şurada kullanılmış ve açıklanmıştır: Michael Reeves, *Gospel People: A Call for Evangelical Integrity* (Wheaton, IL: Crossway, 2022), 20, 119.

2. Bölüm: Her Şeyin Başlangıcı

1. Todd Gilchrist, "Interview: Tom Hiddleston Talks 'Avengers' Humor, Drama, and Where Loki May Go in 'Thor 2,'" 2 Mayıs 2012. Fandango.
2. George Lucas, *Star Wars: Episode IV: A New Hope*, Lucasfilm, Ltd., 15 Ocak 1976.
3. J. R. R. Tolkien, *Silmarillion*, ed. Christopher Tolkien, çev. Berna Akkıyal, 12. Baskı (İstanbul: İthaki Yayınları, 2007), 47.

3. Bölüm: Başlangıçtan Önce

1. Bkz. Augustinus (şakayı bildiren kişi; ancak bu şakayı kesinlikle onaylamamıştır!), *İtirafı*, çev. Dominik Pamir 2. Baskı (İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2016), 250.

4. Bölüm: Müjde'nin Başlangıcı

1. C. S. Lewis, *The Lion, the Witch, and the Wardrobe: A Story for Children* (New York: Collier Books, 1970), 64.

6. Bölüm: Sondaki Başlangıç

1. J.R.R. Tolkien, *Yüzüklerin Efendisi*, çev. Çiğdem Erkal İpek, 9. Baskı (İstanbul: Metis Yayınları, 2017), 902.

Union

Kiliselerde ve yaşamlarda reform öğretisinin devam etmesini destekliyoruz.

Union Yayınları, yeni nesil önderlere, Tanrı hakkında daha derin bir bilgiye sahip olmalarını sağlayan teoloji ile yatırım yapmaktadır. Kitaplardan ücretsiz çevrimiçi içeriğimize kadar, imanlıları ve kiliselerini yenileyecek, dönüştürecekle büyütecek üst düzey kaynaklar üretmeye kararlıyız.

Her yerdeki insanların Tanrı'yı tanımalarını, sevmelerini ve yaptıkları her şeyde O'nu yücelterek O'ndan zevk almalarını istiyoruz. Bu nedenle, ücretsiz çevrimiçi arşivimiz için yüzlerce ücretsiz makale, podcast, kitap bölümü ve video içeriği topladık. Ayrıca, İsa'nın gerçekleri, iyiliği ve güzelliğinde daha dolu dolu yaşamanıza yardımcı olmak için yeni yazılı, sesli ve görüntüli kaynaklar üretiyoruz.

Tanrı'dan zevk almanıza ve Mesih'te büyümenize yardımcı olacak reform kaynaklara açsanız, unionpublishing.org adresinden bizi ziyaret etmenizi çok isteriz.

